

*Leszek Marius Jakoniuk**University of Białystok* 0000-0001-6571-3923

DOI: 10.15290/rtk.2024.23.16

Sprawozdanie z działalności Katedry Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku w roku akademickim 2023/2024

Kadra Katedry Teologii Katolickiej

Na Uniwersytecie w Białymstoku w ramach Katedry Teologii Katolickiej w roku akademickim 2023/2024 zatrudnionych było czterech pracowników. Wśród nich jest trzech pracowników naukowo-dydaktycznych. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego zatrudniony był ks. dr hab. Andrzej Proniewski na całym etacie, który pełni także obowiązki kierownika Katedry Teologii Katolickiej. Ks. dr Tadeusz Kasabula był zatrudniony na stanowisku adiunkta w wymiarze pół etatu, zaś ks. dr Marek Kowalczyk na stanowisku asystenta – również w wymiarze pół etatu. Oprócz pracowników naukowo-dydaktycznych na stanowisku pracownika administracyjnego w Katedrze Teologii Katolickiej był zatrudniony ks. mgr lic. Leszek M. Jakoniuk na całym etacie. Siedziba Katedry Teologii Katolickiej mieści się przy ul. Zamenhofa 15 w Białymstoku, w pomieszczeniach należących do Uniwersytetu w Białymstoku.

Działalność dydaktyczna

W ramach działalności dydaktycznej pracownicy KTK przeprowadzili następujące wykłady:

ks. dr hab. Andrzej Proniewski, prof. UwB (95 godzin)

- *Religia i religijność wobec społeczeństwa ryzyka* (10 godz.), Wydział Nauk o Edukacji;
- Seminarium magisterskie (60 godz.), Wydział Studiów Kulturowych;

- Seminarium magisterskie cz. 3 i cz. 4 (25 godz.), Wydział Nauk o Edukacji.

ks. dr Tadeusz Kasabuła, adiunkt (45 godzin)

- *Historia kultury* (30 godz.), Wydział Studiów Kulturowych;
- *Chrześcijańskie dziedzictwo Europy* (15 godz.), Wydział Historii.

ks. dr Marek Kowalczyk, asystent (40 godzin)

- *Spotkanie kultur: judaizm, chrześcijaństwo pierwotne i świat grecko-rzymski* (30 godz.), Wydział Studiów Kulturowych;
- *Ciało i dusza w historii* (10 godz.), Wydział Nauk o Edukacji.

Pracownicy KTK w roku akademickim 2023/2024 oprócz dydaktyki prowadzonej w Białymstoku przeprowadzili wykłady w Wilnie w Filii Uniwersytetu w Białymstoku w ramach kursu dokształcającego katechetyczno-pedagogicznego we współpracy z Archidiecezją Wileńską.

Konferencje naukowe

Katedra Teologii Katolickiej UwB w okresie sprawozdawczym była współorganizatorem konferencji naukowych:

- „Wspólnota Kościoła w laicyzującym się świecie” (Białystok, 13 stycznia 2024);
- „Nauki teologiczne na uniwersytecie. XXV-lecie katedr teologii Uniwersytetu w Białymstoku” (Białystok, 1 marca 2024);
- „Po dwóch stronach ołtarza. Dwie perspektywy, jeden Kościół” (Białystok, 6 kwietnia 2024).

Działalność naukowo-badawcza

Pracownicy Katedry Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku w roku sprawozdawczym opublikowali następujące artykuły naukowe:

ks. dr hab. Andrzej Proniewski, prof. UwB

Rozdziały książek:

- *W kierunku teleologii dziecka*, w: E. Kryńska (red.), *Dziecko w historii – między godnością a zniewoleniem. Wychowanie od Bolesława Chrobrego do współczesności*, w druku.

Artykuły naukowe:

- *The Protection of Human Dignity in Selected Norms of Civil Law and in Theology*, „Rocznik Teologii Katolickiej” 2023, t. 22, s. 148-169 – współautor;

- *The Social Message of John Paul II's Encyclicals in the Implementation of Horizontal Principles in EU Projects*, „Rocznik Teologii Katolickiej” 2023, t. 22, s. 214-228 – współautor;
- *Synod w Kościele katolickim w Polsce jako fundament doświadczenia jedności wspólnoty*, „Teologia w Polsce” 2023, no. 17, z. 2, s. 143-160;
- *The Church Lives by the Eucharist, the Eucharist Lives in the Church: The Ontological Identity of the Believers*, „Collectanea Theologica” 2023, t. 93, no. 4, s. 85-107.

Publikacje popularyzujące naukę:

- *O Synodalności*, „Feniks. Pismo Alumnów AWS w Białymstoku” 2024, 1(65), s. 9-14.

Sprawozdania, recenzje, varia:

- Recenzja wydawnicza: Tadeusz Zadykowicz, *Moralność katolicka. Przewodnik dla początkujących według nauczania św. Jana Pawła II*, Lublin 2023, ss. 144;
- Recenzja rozprawy doktorskiej ks. mgr. lic. Marcina Jakubia-ka, *Próba liturgicznej interpretacji teologii dramatycznej Hansa Ursa von Balthasara*, napisanej pod kierunkiem dr. hab., prof. UPJPII Roberta Woźniaka, Kraków 2023, ss. 244 (14 grudnia 2023);
- Recenzja rozprawy doktorskiej ks. mgr. Pawła Ziei, *Wiarygodność chrześcijańskiej nadziei w ujęciu Wacława Hryniewicza OMI*, napisanej pod kierunkiem ks. dr. hab. Pawła Borto, Lublin 2024, ss. 211 (26 lutego 2024);
- Recenzja rozprawy doktorskiej ks. mgr. lic. Krzysztofa Mętlewicz, *Kapłaństwo eucharystyczne w teologii Josepha Ratzingera/Benedykta XVI*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Mariana Kowalczyka SAC, Warszawa 2024, ss. 388 (16 maja 2024);
- Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. lic. Zofii Kaszy, *Apologia katolicyzmu w pismach G.K. Chestertona. Perspektywa teologicznomoralna*, napisanej pod kierunkiem ks. dr. hab. Arkadiusza Wuwera, prof. UŚ, Katowice 2024, ss. 408 (5 czerwca 2024);
- Recenzja rozprawy doktorskiej ks. mgr. lic. Grzegorza Rozborskiego, *Social and Cultural Changes of the 21st Century in the United States of America as a Challenge for the Pastoral Care of the Catholic Church [Zmiany społeczne i kulturowe XXI wieku w Stanach Zjednoczonych Ameryki jako wyzwanie dla duszpasterstwa Kościoła katolickiego]*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Wiesława Przygody, Lublin 2024, ss. 324 (17 czerwca 2024);

- Recenzja rozprawy doktorskiej dr nauk fizycznych Ewy Banasińskiej *Relacje między naukami przyrodniczymi a teologią chrześcijańską w świetle twórczości Johna Polkinghorne'a jako fizyka i teologa*, napisanej pod kierunkiem ks. dr. hab. Pawła Borto, Lublin 2024, ss. 212 (26 czerwca 2024).

ks. dr Tadeusz Kasabuła

Artykuły naukowe:

- *Teologia w świecie nauk*, „Studia Teologii Dogmatycznej” 2023, t. 9, s. 74-86.

Publikacje popularyzujące naukę:

- *Czas jubileuszy*, „Drogi Miłosierdzia” 2024, nr 1, s. 16;
- *Wpierw nim zaistniała parafia, czyli dlaczego jubileusz 600-lecia*, „Drogi Miłosierdzia” 2024, nr 2, s. 29;
- *Działo się w Goniądzu lat temu 600, czyli o bólach rodzenia parafii*, „Drogi Miłosierdzia” 2024, nr 3, s. 29.

ks. mgr lic. Leszek M. Jakoniuk

Artykuły naukowe:

- *Pedagogical Principles of Culture in Pope Francis' Exhortation Gaudete et Exsultate*, „Rocznik Teologii Katolickiej” 2023, t. 22, s. 23-30;
- *Przygotowanie pierwszokomunijne w dokumencie „Wskazania duszpastersko-katechetyczne Arcybiskupa Metropolity Białostockiego*, „Studia Teologii Dogmatycznej” 2023, t. 9, s. 62-73;
- *Podmiotowość w kształtowaniu świadomości ekumenicznej. Ekumeniczne spotkania młodzieży w Taizé*, w: P. Mąkosa, H. Słotwińska (red.), *Nie służymy sprawie przegranej. Księga pamiątkowa z okazji 65. rocznicy urodzin ks. prof. dr. hab. Mariana Zajęca*, Tarnów 2024, s. 443-456.

Publikacje popularyzujące naukę:

- E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), *„Bóg mnie woła”: scenariusze spotkań z dziećmi klas pierwszych, scenariusze spotkań z rodzicami*, w: *Na spotkanie z Panem Jezusem*, z. 1, Białystok 2023;
- E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), *„Biegnę na spotkanie”: scenariusze spotkań z dziećmi klas drugich, scenariusze spotkań z rodzicami*, w: *Na spotkanie z Panem Jezusem*, z. 2, Białystok 2023;
- E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), *„Razem świętujemy”: inicjacja liturgiczna dzieci klas trzecich*,

- nabożeństwa i obrzędy, biały tydzień, scenariusze spotkań z rodzicami, w: *Na spotkanie z Panem Jezusem*, z. 3, Białystok 2023;
- E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), „Kochamy Jezusa”: scenariusze spotkań z dziećmi klas czwartych, scenariusze spotkań z rodzicami, w: *Na spotkanie z Panem Jezusem*, z. 4, Białystok 2023;
 - E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), *Na spotkanie z Panem Jezusem. Plansze katechetyczne*, Białystok 2023;
 - E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), „Bóg mnie woła”: pomoce katechetyczne, w: *Na spotkanie z Panem Jezusem*, teczka nr 1, Białystok 2024;
 - E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), „Biegnę na spotkanie”: pomoce katechetyczne, w: *Na spotkanie z Panem Jezusem*, teczka nr 2, Białystok 2024;
 - E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), „Razem świętujemy”: pomoce katechetyczne, w: *Na spotkanie z Panem Jezusem*, teczka nr 3, Białystok 2024;
 - E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), „Kochamy Jezusa”: pomoce katechetyczne, w: *Na spotkanie z Panem Jezusem*, teczka nr 4, Białystok 2024;
 - E. Młyńska, J. Wysztygiel, L. Jakoniuk, B. Skłodowski (red.), *Materiały katechetyczne dla dziecka*, w: *Na spotkanie z Panem Jezusem*, teczka nr 5, Białystok 2024.

Udział w konferencjach, zjazdach naukowych i wydarzeniach kulturalno-naukowych, referaty

W roku akademickim 2023/2024 pracownicy Katedry Teologii Katolickiej oprócz uczestniczenia w wydarzeniach współorganizowanych przez KTK wzięli udział w konferencjach, sympozjach, zjazdach, wernisażach, wystawach:

ks. dr hab. Andrzej Proniewski, prof. UwB

- Konferencja naukowa: „Wiara czy rozum. Fałszywy dylemat” (Białystok, 21 października 2023), członek komitetu organizacyjnego;
- Diecezjalny Dzień Pastoralny (Drohiczyn, 14 października 2023), referat: *Kościelność ruchów katolickich na drodze synodalnej*;
- Konferencja naukowa: „Wspólnota Kościoła w laicyzującym się świecie” (Białystok, 13 stycznia 2024), członek komitetu organizacyjnego;

- Międzynarodowa konferencja naukowa: „Nauki teologiczne na Uniwersytecie. XXV-lecie katedr teologii Uniwersytetu w Białymstoku” (Białystok, 1 marca 2024), udział w debacie panelowej: *Teraźniejszość i przyszłość nauk teologicznych na uniwersytetach*;
- Konferencja naukowa: „Święty Tomasz na nowo odczytany. W 750 rocznicę śmierci Akwinaty” (Białystok, 9 marca 2024), prowadzenie konferencji;
- Konferencja naukowa: „Po dwóch stronach ołtarza. Dwie perspektywy, jeden Kościół” (Białystok, 6 kwietnia 2024) organizator;
- Konferencja naukowa: „Wyzwania i perspektywy wiary we współczesnym świecie” (Tarnów, 9-11 września 2024), udział zgodnie ze statutem TTD;
- Konferencja naukowa: „Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa jako wydarzenie historyczne i transcendentne” (Sandomierz, 18-20 września 2024), udział zgodnie ze statutem STF;
- Ogólnopolska Konferencja naukowa: „Dziecko w historii – między godnością a zniewoleniem. Wychowanie od Bolesława Chrobrego do współczesności” (Białystok, 21-22 września 2024), referat: *W kierunku teleologii dziecka*.

ks. dr Tadeusz Kasabuła

- Wystawa „Dziedzictwo do życia przywrócone”, kopie dokumentów z lat 1515-1597 znajdujących się w zasobach Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku (Białystok, październik – grudzień 2023), organizator;
- Sesja naukowa „Sacrum ocalone”, z okazji 10-lecia współpracy Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku i Pracowni Konserwacji Malarstwa Sztalugowego Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Warszawie (Białystok, 1 grudnia 2023);
- Sesja naukowa „Konserwacja ksiąg metrycznych” (Białystok, 5 grudnia 2023), organizator;
- „Noc Muzeów”: wernisaż wystawy „O pożytkach z konserwacji płynących” – organizator; wernisaż wystawy: „Skarby Kościoła białostockiego” – organizator; wernisaż wystawy: „Malarstwo w zbiorach Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku” – organizator (Białystok, 18 maja 2024);
- Dyskusja panelowa: „Wybory 4 czerwca 1989 r. w Polsce północno-wschodniej” (Białystok, 4 czerwca 2024), współorganizator z IPN o/Białystok.

ks. dr Marek Kowalczuk

- Warsztaty w ramach projektu: „Pamięć nośnikiem kulturowego dziedzictwa” (Białystok, 10 października – 5 grudnia 2023), wykłady: *Geografia i historia biblijna czasów prorockich* oraz *Prorok w służbie historii – przykład księgi Izajasza*.

ks. mgr lic. Leszek M. Jakoniuk

- Konferencja: „Pamięć nośnikiem kulturowego dziedzictwa” (Białystok, 7 października 2023), członek komitetu organizacyjnego oraz słowo wprowadzające: *Pamięć, kultura, dziedzictwo*;
- Konferencja: „Konieczność zagospodarowania doświadczenia człowieka dorosłego” (Białystok, 19 grudnia 2023), członek komitetu organizacyjnego oraz słowo wprowadzające: *Zagadnienie „doświadczenia” w społeczeństwie wielokulturowym, wielowyznaniowym, wielopokoleniowym*;
- Międzynarodowa konferencja naukowa: „Resilience and Christian Hope. Religious Education as an essential driving force in Times of crisis” (Poprad, Słowacja, 3-7 kwietnia 2024), wprowadzenie do dyskusji w ramach grupy roboczej;
- Ogólnopolska konferencja naukowa: „Teraźniejszość i przyszłość katechezy szkolnej” (Stegna, 21-23 maja 2024), uczestnik;
- Międzynarodowe Sympozjum Katechetyczno-Socjologiczne: „Edukacja religijna młodzieży. Wyzwania i perspektywy” (Lublin, 14-15 czerwca 2024), uczestnik;
- Ogólnopolska konferencja naukowa: „Współczesny katecheta – prorok w czasach AI” (Skorzeszyce, 9-11 września 2024), uczestnik;
- Ogólnopolska konferencja naukowa: „Katecheza rodziców w nowej sytuacji społecznej” (Porszewice, 17-19 września 2024), uczestnik.

Wydawnictwo

Nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu w Białymstoku w ramach działalności KTK ukazały się w roku akademickim 2023/2024 następujące pozycje:

- „Rocznik Teologii Katolickiej”, Białystok 2023, t. 22 (200 punktów)
- „Studia Teologii Dogmatycznej”, Białystok 2023, t. VIII (20 punktów)

Projekty

Katedra Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku realizuje projekt pt.: „Synodalność w Kościele. Konferencja Międzynarodowa: Historia i Perspektywy”. Projekt został przyjęty do finansowania w drodze konkursu. Dofinansowanie w kwocie 31405,00 zł ze środków budżetu państwa zostało przyznane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu pod nazwą „Doskonała nauka II”. Realizacja projektu: 31 grudnia 2023 r. – 30 grudnia 2025 r.

ks. dr Tadeusz Kasabuła

- Projekt nr WND-RPPD.08.03.00-209048116 pod nazwą „Ochrona i cyfrowe udostępnienie obiektów dziedzictwa kulturowego znajdujących się w zasobach Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku” realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (w okresie trwałości do 2025 r.) – kierownik projektu;
- Konserwacja księgi chrztów parafii w Krynkach z lat 1605-1668 ze zbiorów Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku. Projekt współfinansowany przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych (90%). Czas realizacji – 12 miesięcy (2023 r.) – koordynator projektu;
- Konserwacja księgi chrztów i ślubów parafii rzymskokatolickiej w Sokółce z lat 1672-1694 ze zbiorów Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku. Projekt finansowany przez Archiwum i Muzeum Archidiecezjalne w Białymstoku oraz parafię rzymskokatolicką w Sokółce. Czas realizacji: 20 czerwca – 29 listopada 2024 r. – koordynator projektu.